

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus II. Argumentum. Quando Fundator relinquit Juspatronatus Proximioribus, non in genere, sed specialiter duobus, disjungendo idem Juspatronatus in duas voces, tunc præsentatio facienda est per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

enim hæredes illius ab ipso immediatè instituti succedunt in capita, & non in stirpes, quia tunc non adest præjudicium alterius compatroni, *Vivian. de jurepatr. lib.12. cap.8. num.7.* sed postea filii dictorum hæredum succedunt in stirpes, ut si erant tres hæredes Titius, Cajus, & Sempronius, Titius reliquit quatuor filios, Cajus sex, & Sempronius octo, isti filii succedunt in stirpes; itaut si quatuor filii Titii, vacante Ecclesia patronali, præsentent ad illam Clericum A; & sex filii Caji præsentent Clericum B, & octo filii Sempronii præsentent Clericum C; Iste Clericus C præsentatus ab octo filiis Sempronii, non dicitur præsentatus à majori parte Patronorum, sed omnes præsentati sunt in paritate vocum, quia tantùm operatur vox octo filiorum Sempronii, quantum vox illorum sex, seu illorum quatuor, cùm illi octo repræsentent Sempronium illi sex Cajum, & illi quatuor Titium, *Lambertin. de jurepatr. lib.1. par.2. quæst.1. art.25. num.12. §. Si verò Vivian. eod. tract. lib.4. cap.1. par.1. num.60.*

5 Sed quando Ecclesia habet duos Patronos, quorum unus instituat duos hæredes, & alius instituat decem hæredes; isti omnes hæredes instituti succedunt in stirpes, & non in capita, itaut tantùm operabitur vox duorum hæredum primi Patroni, quam decem alterius Patroni, *Lambertin. de jurepatronatus lib.1. par.2. quæst.1. artic.31. num.12. vers. Unde pro vera.*

6 Sed pone, quod illi decem hæredes ab altero Patrono instituti sint discordes inter se in præsentando, itaut octo ex illis præsentent Cajum, & duo præsentent Titium præsentatum etiam à duobus hæredibus primi Patroni; quæritur, quis ex istis præsentatis veniat præferendus? Videtur esse præferendum Titium utpotè præsentatum à majori parte Patronorum, quia ultra integram vocem primi Patroni habet etiam duas partes vocis ex decem hæredibus alterius Patroni; At hoc non obstante Titius non dicitur præsentatus à majori parte Patronorum, sed esse in paritate vocum cum Cajo, & habere jus æquale, taliter quòd magis idoneus venit præferendus, & si cætera sint paria est locus gratificationi: ratio est, quia vox

illorum decem hæredum erat apud majorem partem, & sic apud illos octo hæredes, qui præsentarunt Cajum, & de præsentatione illorum duorum, qui præsentarunt Titium non est curandum, cùm factum à majori parte perindè habetur ac si omnes egissent, *Roch. de Curt. de jurepatr. verb. Ipse, vel is num.6. Lambertin. eodem tract. lib.1. par.2. quæst.1. artic.25. num.12. versio. Idem dicit ipse, Cassador. decis.2. de jurepatr. per tot. Vivian. de jurepatr. lib.12. cap.8. num.4. & seqq.*

8 Sed ad hoc, ut hæredes unius ex Patronis faciant majorem partem, & perficiant vocem, est necessè, quod sit major pars simpliciter, & non comparatione minorum. Si enim sint decem hæredes unius ex Patronis, & quatuor dirigant eorum vota ad unum, tres verò ad alterum, & alii tres ad alium, neutra præsentatio valeret, quia quamvis illi quatuor faciant majorem partem comparatione minorum, non faciant integram vocem illius Patroni, cui sunt hæredes, sed est necessè, quod saltèm sint sex, quia sex faciunt majorem partem simpliciter omnium hæredum, & in hoc casu, ut præsentatio perficiatur, dicit *Lambertin. ubi supra num.18. versio. Ego dicerem*, licere alteri parti illarum minorum partium, & sic illorum trium accedere ad majorem, idem probat *Roch. de Curt. ubi supra num.6.*

ARGUMENTUM.

Quando Fundator relinquit Juspatronatus proximioribus, non in genere, sed specialiter duobus disjungendo idem Juspatronatus in duas voces, tunc præsentatio facienda est per illos duos tantùm, & per stirpes.

SUMMARIUM.

- 1 Relicto jurepatronatus proximioribus non jure hæreditario, sed jure legati, omnes proximiores in æquali gradu veniunt in capita.
- 2 Juspatronatus gentilitium defertur in capita, & non in stirpes, sed intellige, ut num.6.

Præ-

- 3 *Præsentatus à majori parte Patronorum est præferendus, & gratificandus.*
 4 *Ubi juspatronatus competit duobus, quomodo voces computentur in stirpes, aut in capita?*
 5 *Observantia derivans ex facto Testatoris, & proxima fundationi est attendenda.*
 7 *In juspatronatus lineali successio fit in stirpes, & non in capita.*
 8 *Fundator quando dicatur noluisse juspatronatus residere in sua Familia per modum Collegii, & num. 9. 10. & 11.*
 12 *Juspatronatus quoad proprietatem potest residere equaliter, & in capita in omnibus de Familia, exercitium autem per stirpes.*

C A S U S II.

Fundavit quidam pius Testator Beneficium in quadam Ecclesia cum reservatione Juspatronatus passivi favore duorum proximiorum, & in Patronos nominavit Titium, & Cajum æquè proximiores, qui in prima vacatione Beneficii suam expleverunt præsentationem, vacato Beneficio; defunctis Titio, & Cajo, ac relictis post se quam pluribus filiis, nimirum relictis à Titio filiis A. B. C. D., & Cajo filiis E. & F.; filii A. & E. æquè proximiores præsentarunt ad illud quemdam Clericum idoneum; quo nuper defuncto, & iterum vacato Beneficio, omnes filii Titii A. B. C. D. præsentarunt unum, & omnes filii Caji E. & F. æquè proximiores præsentarunt alterum Clericum; Quæritur proinde quomodo de jure sit regulanda præsentatio, & quis sit in hoc casu instituendus.

- Et videtur, quòd præsentatio ad controversum Beneficium fit facienda per capita, itaut unusquisque filiorum tam Titii, quàm Caji proximiorum in eodem gradu præfati Testatoris habeat pro virili suam
 1 *vocem; dum Testator reliquit Juspatronatus proximioribus non jure hæreditario, sed jure legati, quo casu omnes proximiores in æquali gradu veniunt in capita, juxta consil. Alexand. de Nævo consil. 63. num. 3., Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap. primo num. 71. versic. dubium erat. Ea ratione, quia hujusmodi Juspatronatus videtur esse gentilitium, in quo omnes, qui eodem gradu sunt proximiores suc-*
 2

cedunt in capita, & non in stirpes, ut docent Spada consil. 9. num. 4. lib. 3., Gabriel. consil. 196. num. 4. lib. 2., Lotter. de rebenef. lib. 2. quest. 11. num. 123., Capon. discept. 233. num. 9. tom. 4. & discept. 72. numero 13. tom. 2., Tondut. quest. Benef. 32. nu. 4. to. 1., Rot. decis. 289. num. 4. par. 5.
 3 *Rec. & decis. 46. num. 5. coram Priolo. Ac proindè cum quatuor filii Titii, & duo filii Caji sint in æquali gradu proximiores Testatori, unusquisque ex illis habet pro virili propriam vocem, ex quo sequitur, quod Clericus præsentatus à quatuor filiis Titii præsentatus dicatur à majori parte Patronorum, adeòque est præferendus alteri Clerico præsentato à duobus filiis Caji, juxta dispositionem Canon. III. de quo supra Par. II., ibique Innocent. Abb. Butr., Bero, Gonzal. & Fagnan., alique Doctores ibi relat.*

- 4 *His tamen non obstantibus cenfeo præsentationem, & nominationem ad præsens Beneficium esse faciendam, & regulandam in stirpes, & non in capita; Testator namque non reliquit Juspatronatus proximioribus suis in genere, & per modum Collegii, & Universitatis, sed reliquit illud specialiter duobus proximioribus disjungendo idem Juspatronatus, seu ejus exercitium in duas voces, unam favore Titii, & alteram favore Caji, & constituendo Juspatronatus lineale; unde filii Titii licet ad efformandam hujus lineam, & vocem concurrere possint in capita; tamen comparativè ad lineam, seu vocem Caji concurrere debent in stirpes, itaut tantam vocem habere dicantur illi quatuor filii Titii, quantam habent illi duo filii Caji, & consequenter præsentatus à filiis Titii non dicitur præsentatus à majori parte Patronorum, sed esse in paritate vocum cum præsentato à filiis Caji, Cardin. de Luc. de jurepatr. discurs. 32. num. 2. & disc. 33. num. 2., Gratian. discept. forens. 521. num. 14., Tondut. quest. Benefic. cap. 32. numero 6. tom. primo, & capit. 157. numero 3. tom. 2., Rot. decis. 294. num. 27. par. 14. Recent., & in Alexanen. Beneficii 11. Aprilis 1712. §. Sivè, coram R.P.D. Aldrovando inferiùs legen.*
 5 *Quod demonstravit etiam subsequente observantia, quæ de plano militare videtur pro exclusione simultaneæ præsentatio-*

tatio.

rationis in capita; dum ex ipso facto Testatoris, habetur quod is in prima provisione Beneficii præsentationem fieri, & expleri mandavit per Titium pro una voce, & per Cajum pro altera voce, qui præsentarunt cum subsequuto effectu; In secunda etiam provisione proxima antecedenti præsentatio facta fuit per stirpes, & non per capita, dum in ipsa non præsentarunt omnes filii Titii, nec omnes filii Cajii. Hujusmodi autem observantia tamquam derivans ex facto Testatoris, & tamquam proxima foundationi nimium attendenda venit; & ad normam illius prædicandum est etiam in prædicti provisione ejusdem Beneficii, *Card. de Luc. de jurepatr. disc. 60. num. 10., Caren. resol. 10. numero 3., Gratian. discept. 521. num. 20., Capon. discept. 233. num. 13. tom. 4., Rot. decis. 26. num. 14. & seq. coram Ottobon. & decis. 679. num. 8. coram Buratt.*

6 Non obstat quòd in Jurepatronatus gentilitio, jus præsentandi devolvi solet in capita, & non in stirpes: hoc namque procedit, quando Juspatronatus relictum fuit proximioribus in genere, ac venientibus ad actum præsentationis per speciem Collegii, & Universitatis, aut quando fuit concessum pro qualibet Familia, tunc enim censetur facta concessio in capita, & non in stirpes, *Capon. disceptat. 233. num. 12. tom. 4., Tondut. quest. Benef. 32. num. 14. tom. primo*; Secus verò quando relictum fuit non per modum Collegii, & Universitatis; sed specialiter duobus, tunc præsentatio facienda est per illos duos tantum, & per stirpes, *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 11. num. 127., & expressè docent R. P. D. Ansaldo. dec. 52. num. 24. & seqq., idem Tondut. ubi supra num. 15.*

R. P. D. ALDROVANDO

Alexanen. Beneficii.

Luna 11. Aprilis 1712.

Obtenta per Franciscum nova Audientia adversus Decisionem coram Me emanatam sub die 11. Decembris 1711., in qua fuit resolutum non intrare arbitrium pro retardanda executione literis Apostolicis pro Præsentato cum derogatione medietati vocum ab Ignatio

Pars IV.

reportatis hodie illo non comparente Domini non ambigerunt permanere in decisis.

7 Sive enim agatur de Jurepatronatus gentilitio lineali, sive etiam mixto semper subsistit fundamentum Decisionis, Ignatium fuisse præsentatum à medietate Patronorum, prout Sanctissimo Domino Nostro expressit, quia in Jurepatronatus utriusque relatæ speciei successio fit in stirpes, non autem in capita, itaut tantam vocem habeat Ignatius descendens à Josepho filio primogenito Angeli Seraphini Fundatoris, qui eundem Ignatium fratrem præsentavit, quantam habent quatuor descendentes à Thoma alio ejusdem Fundatoris filio secundogenito, qui præsentaverunt dictum Franciscum, ex adductis in præterita Decisione §. *Quocirca cum seq. & §. Caterum*, & nuper in *Matberanen. Parochialis super pertinentia jurispatronatus 11. Januarii currentis anni §. Et tertium coram R. P. D. meo Falconerio.*

8 Absque eo quòd relevare possit Fundatorem in proœmio Codicillorum expressisse suam voluntatem instituendi Ecclesiasticum Beneficium *de jurepatronatus Laicorum della Famiglia d'esso Testatore*, & idcirco versetur potius in Jurepatronatus familiari pro tota Familia in genere per modum unius Collegii consideratæ, in quo omnes non attenda linea præsentant in capita, prout facit unumquodque Collegium, & Universitas unicam habens vocem indivisibilem.

9 Præfata namque generalitas familiæ in superiori parte proœmiali expressa, fuit subindè per Fundatorem declarata in parte dispositiva, ubi ipse manifestavit, quod sub nomine suæ familiæ intellexit de suis filiis, eorumque hæredum, & successorum, quibus in perpetuum reliquit jus nominandi, ibi -- *Il jus eligendi sia, & habbia da essere delli altri suoi Figli, & Eredi, e di detto Chierico Alessandro, & Eredi, e successori di quelli* -- & ideo per hanc specialem declarationem, & expressionem personarum explicata remansit antecedens generalitas, ad *Text. in cap. Pastoralis §. Quoniam de rescript. & in cap. gener. 34. de reg. jur. in 6. & leg. Sanctio ff. de pænis, Menoch. conf. 141. num. 26., Mantica. de tacit. lib. 6. tit. 16. num. 4., & 5.*

F

Adeout

Adeout jus nominandi distinctè, & divi-
sim relictum fuisse censeatur unicuique
ex filiis pro sua virili, & æquali portione
ad eorum cujuslibet lineas postmodum
deferenda, ut optimè probant allegati in
decif. quæ revidetur S. Ignatium.

- 10 Nec subsistere videbatur id, quod rur-
sus objiciebatur in Memoriali pro nova
Audientia, quod nimirum talis subse-
quens expressio suorum filiorum adjecta
fuerit ad excludendos extraneos eandem
Familia nuncupationem habentes, & jus
nominandi restringendum ad descenden-
tes suos; non autem ad effectum ut Jus-
patronatus non resideret in sua Familia
per modum unius Collegii considerata;
placuit enim Dominis responsio præteri-
tæ Decisionis §. *Non attento*, quod hoc
potuisset forsan animadversionem pro-
mereri si Fundator vocasset in dicta parte
procemiali totam Familiam in genere, in
quibus terminis loquitur *Card. de Luc. de*
jurepatr. disc. 54. num. 7. & 8.; secus au-
tem in præfenti casu, in quo vocationem
restrinxerat ad suam Familiam effectivam
per illa verba -- *Famiglia di esso Testatore*--
quæ cum præferant exclusionem illo-
rum de Familia contentiva, & inclusio-
nem descendentium ab eo dumtaxat, in-
dè sequitur, quod successiva filiorum suo-
rum suorum expressio ad alium finem fa-
cta dici nequeat quàm ad effectum divi-
dendi exercitium Jurispatronatus pro nu-
mero suorum filiorum, pluraque corpora
distincta inter eorum lineas, & descen-
dentias constituendi, ad hoc ut in vaca-
tionibus quælibet linea, & descendentia
haberet suam vocem, in electione Cap-
pellani, aliàs dicendum foret Fundato-
rem otiosè, & inutiliter repetere voluif-
se quidquid satis superque præcedenter
iam explicaverat, quando potius ea faci-
enda est interpretatio, quod nullum
verbum sine operatione, & effectu stare
debeat, *Rot. coram Gregor. decif. 424. nu-*
mero 6., *Priol. decif. 229. num. 10.*, *Pam-*
phil. decif. 530. num. 2., & *in Rec. dec. 112.*
num. 11. par. 6., & *decif. 354. num. 35.*
par. 11.

- 11 Quæ sanè intelligentia eò magis am-
plexa est, quia Testator in ordine ad Fa-
miliam suam disposuit de proprietate
ipsius Jurispatronatus, ibi -- *De jurepa-*
tronatus della Famiglia di esso-- in ordine

verò ad suos filios disposuit de simplici
exercitio, illiusque fructibus consistenti-
bus in jure nominandi, ibi -- *Il jus eligen-*
di sia delli suoi figli-- Unde ab eo, quod
præfert dispositio circa Jurispatronatus
proprietaem, trahi non potest argumen-
tum ad aliam diversam, & subsequentem
dispositionem circa exercitium, & fru-
ctus Jurispatronatus; cum unus possit sta-
re sine altero, quodque ad unum pertineat
jus præsentandi, seu nominandi, alter ve-
rò habeat Juspatronatus, *Vivian. de jure-*
patr. lib. primo cap. 3. num. 31. & lib. 5. ca-
pit. 2. num. 2., *Gonzalez ad regul. 8. Cancell.*
gloss. 18. num. 92. & gloss. 45. §. 2. num. 27.
& 28., *Seraphin. decif. 456. num. 3. & 4.*,
& *in Rec. decif. 809. num. 13. par. 18.*, &
12 in specie quod Juspatronatus possit quo-
ad substantiam, & proprietatem residere
æqualiter, & in capita in omnibus de Fa-
milia, exercitium autem per stirpes, seu
quotas hæreditatis, tradit *Card. de Luc.*
de jurepatr. disc. 61. num. 6., *Frasso de patro-*
nat. reg. tom. 1. cap. 4. num. 61., *Rota in*
Lauden. Canonicatus 3. Martii 1697. §. In-
dividuitas coram Eminentissimo D. Cardin.
dela Tremoille.

Et ita approbantes in reliquis DD. fir-
mata in alia Decisione ad quam remissivè
se habuerunt altera tantum &c.

ARGUMENTUM.

Diviso Jurepatronatus hæreditario
in plures voces, seu stipites Prin-
cipales; si unaquæque vox, seu
stipes Principalis habeat plures
stipites subalternos, seu plures
hæredes, & Successores, tunc ad
hoc ut quis dicatur habere unam
ex dictis vocibus unius ex stipiti-
bus Principalibus, requiritur,
quod omnes stipites subalterni
stipitis Principalis, aut major
pars eorum comparatione mino-
rum partium eum præsentent.